

Kanagaratnam o.fl. gegn Belgíu

Dómur frá 13. desember 2011

Mál nr. 15297/09

3. gr. Bann við pyndingum

5. gr. Réttur til frelsis og mannhelgi

Hælisleitendur. Börn. Frelssvipting.

1. Málsatvik

Kærandur, Renuka Kanagaratnam og þrjú börn hennar, 13, 11 og 8 ára, eru ríkisborgarar Sri Lanka og búsett í bænum Ecklo í Belgíu. Þau komu að landamærum Belgíu í janúar 2009 þar sem þau sóttu um vernd og hæli. Belgísk yfirvöld ákváðu í samræmi við innflytjendalöggjöf að neita þeim að koma inn í landið þar sem Renuka var með falsað vegabréf. Samdægurs voru kærandur að beiðni innflytjendayfirvalda vistaðir í lokaðri miðstöð fyrir hælisleitendur í nágrenni flugvallarins á meðan farið væri yfir hælisumsókn þeirra. Kærandur báru þá ákvörðun undir dómstól sem staðfesti ákvörðunina. Meðan á vistuninni stóð var Renuka yfirheyrð af innflytjendayfirvöldum. Þar kvaðst hún hafa neyðst til að flýja frá heimalandi sínu sökum stöðugra ofsókna af hálfu lögreglu vegna þess að hún væri af tamílsku þjóðerni. Í febrúar 2009 höfnuðu innflytjendayfirvöld umsókn kæranda um hæli þar sem saga hennar um flóttu frá Sri Lanka þótt ótrúverðug.

Eftir að kærandur fréttu að til stæði að vísa þeim úr landi fóru þeir fram á að brottvísuninni yrði frestað þar til endanleg niðurstaða lægi fyrir í máli þeirra fyrir dómstólum. Á tímabilinu frá febrúar til loka maí 2009 var brottvísun kæranda úr landi frestað í þriggja. Á þessu tímabili sættu kærandur vistun í hælisleitendamiðstöðinni og voru ekki frjálssir ferða sinna. Eftir að kærandur höfðu sótt aftur um hæli og í ljósi þess að meðan farið væri yfir umsókn þeirra væri ekki hægt að vísa þeim úr landi var þeim heimilað að yfirgefa miðstöðina. Í september sama ár var kærendum veitt hæli í Belgíu.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólum

Kæran

Kærandur héldu því fram að vistun þeirra í hælisleitendamiðstöðinni gegn þeirra vilja í rúma fjóra mánuði hefði brotið gegn 3. gr. sáttmálans. Þá hefði vistunin ekki verið samkvæmt lögum og því einnig brotið gegn 5. gr. sáttmálans.

Niðurstaða

Dómstóllinn áréttaði að Belgía hefði tvisvar áður brotið gegn 3. gr. sáttmálans með því að vista börn hælisleitenda í lokuðum hælisleitendamiðstöðvum. Í máli þessu hafði kærendum verið haldið föngrum í rúma 4 mánuði í miðstöð sem dómstóllinn hafði áður bent á að væri óviðeigandi þegar kæmi að vistun barna og ungmenna. Börnin höfðu komið úr slæmum aðstæðum í heimalandi sínu og voru í miklu ójafnvægi þegar þau komu til Belgíu. Varnarleysi þeirra jókst við það að sæta handtöku við komuna til landsins og í kjölfarið lokaðri vistun svo mánuðum skipti. Þótt börnin hefðu verið í fylgd móður sinnar gat yfirvöldum ekki dulist að vistun þeirra í hælisleitendamiðstöðinni hlaut að hafa slæmar afleiðingar fyrir andlegt ástand þeirra og auka enn á varnarleysi þeirra. Að mati dómstólsins fól ákvörðun yfirvalda um vistun barnanna í sér ómannlega og vanvirðandi meðferð og braut því gegn 3. gr. sáttmálans. Hvað varðaði móðurina benti dómstóllinn á að þótt hún hefði að öllum líkindum haft sömu upplifun og börn hennar af vistuninni hefði hún engu að síður haft börn sín hjá sér allan tímann og verið betur andlega í stakk búin en þau. Með hliðsjón af því taldi dómstóllinn að viðmiðunarmörkum þess hvað teldist ómannlega og vanvirðandi meðferð hefði ekki verið náð í hennar tilviki og því var ekki um að ræða brot á 3. gr. sáttmálans hvað hana snerti.

Dómstóllinn taldi að sú ákvörðun yfirvalda að vista kærandur í lokaðri miðstöð fyrir fullorðna ólöglega innflytjendur svo mánuðum skipti, þrátt fyrir að umsókn þeirra um hæli hefði verið til meðferðar hjá innflytjendayfirvöldum, hefði verið ólöglegt og falið í sér brot á 1. mgr. 5. gr. sáttmálans.

Á grundvelli 41. gr. sáttmálans var Belgíu gert að greiða kærendum samtals 46.650 evrur í miskabætur og 4.000 evrur vegna málskostnaðar.